PWYLLGOR ARCHWILIO PARTNERIAETHAU

Cofnodion cyfarfod o'r Pwyllgor Archwilio Partneriaethau a gynhaliwyd yn Siambr y Cyngor, Ty Russell, Ffordd Churton, Y Rhyl LL18 3DP, Dydd Iau, 26 Tachwedd 2015 am 9.30 am.

YN BRESENNOL

Y Cynghorwyr Raymond Bartley (Is-Gadeirydd), Jeanette Chamberlain-Jones (Cadeirydd), Meirick Davies, Martyn Holland, Pat Jones, Dewi Owens, Pete Prendergast a/ac Arwel Roberts.

HEFYD YN BRESENNOL

Cyfarwyddwr Corfforaethol: Uchelgais Economaidd a Chymunedol (RM), Pennaeth Gwasanaethau Cefnogi Cymunedol (PG), Rheolwr Gwasanaeth: Gwasanaethau Arbenigol (AP), Cydlynydd Archwilio (RW), a Gweinyddwr y Pwyllgor (SLW)

Hefyd yn bresennol:
Dirprwy Brif Swyddog Tân - Dawn Docx
Prif Swyddog Tân Cynorthwyol - Ruth Simmons, a
Sian Clark, Swyddog Archwilio Cymru i arsylwi gweithgareddau.

Cafwyd ymddiheuriadau am absenoldeb hefyd gan y Cyfarwyddwr Corfforaethol: Cymunedau a'r Aelod Arweiniol, y Cynghorydd Bobby Feeley.

Croesawodd y Cadeirydd bawb i'r cyfarfod a diolchodd hefyd i staff y Gwasanaeth Tân ac Achub am eu presenoldeb.

1 YMDDIHEURIADAU

Derbyniwyd ymddiheuriadau am absenoldeb oddi wrth y Cynghorwr(wyr) Bill Tasker

2 DATGAN CYSYLLTIAD

Dim.

3 MATERION BRYS FEL Y'U CYTUNWYD GAN Y CADEIRYDD

Dim.

4 COFNODION Y CYFARFOD DIWETHAF

Cyflwynwyd Cofnodion cyfarfod y Pwyllgor Archwilio Partneriaethau a gynhaliwyd ar 8 Hydref, 2015.

PENDERFYNWYD *derbyn a chymeradwyo cofnodion y Pwyllgor Archwilio Partneriaethau a gynhaliwyd ar 8 Hydref, 2015 fel cofnod cywir.*

5 AWDURDOD TÂN AC ACHUB GOGLEDD CYMRU

Roedd y Dirprwy Brif Swyddog Tân, Dawn Docx a'r Prif Swyddog Tân Cynorthwyol, Ruth Simmons yn bresennol i gyflwyno'r ddogfen ymgynghori "Eich Gwasanaethau, Eich Dewisiadau".

Amlinellodd swyddogion y Gwasanaeth Tân ac Achub lwyddiant eu dull atal rhagweithiol yn ystod y blynyddoedd diwethaf o ran lleihau nifer y galwadau allan ar gyfer y Gwasanaeth o 50%. Fodd bynnag, roedd lleihad mewn cyllid cyhoeddus yn y blynyddoedd diwethaf wedi golygu bod angen i'r Gwasanaeth gwtogi ar nifer o wasanaethau anstatudol roedd yn ei ddarparu h.y. roedd wedi gostwng y nifer o Archwiliadau Diogelwch Tân yn y Cartref (HFSC) a wnaeth yn flynyddol o 30,000 y flwyddyn i 20,000 y flwyddyn, tynnu gwasanaethau achub â llinell (a wneir yn awr gan y Gwasanaethau Achub Mynydd) ac achub anifeiliaid mawr. Roedd hefyd wedi symleiddio ei strwythur rheoli gweithredol a oedd bellach yn gweithredu gyda 28 rheolwr canol gweithredol ar draws Gogledd Cymru, dyma oedd y nifer lleiaf yr oedd yn cael ei weithredu. Mae'r polisi sy'n ymwneud â throi allan i Larymau Tân Awtomatig (AFAS) fel mater o drefn wedi cael ei ddiwygio fel rhan o'r mesurau arbed costau. Mae'r Gwasanaeth yn awr yn troi allan i AFAS mewn adeiladau busnes yn ystod y dydd, oni bai fod galwad frys yn dilyn y larwm. Ers cyflwyno'r polisi hwn nid oedd y Gwasanaeth wedi mynychu 640 o 685 o alwadau AFA a ddaeth i law. Roedd hyn wedi dod ag arbediad o tua £70K. Fel rhan o broses pennu cyllideb y llynedd, roedd yr Awdurdod wedi cynnig cynnydd o £1 y pen o'r boblogaeth yng Ngogledd Cymru wrth bennu'r cyfraniad gan bob awdurdod lleol. Ar ddiwedd y broses honno, roedd y cynnydd a godwyd yn cyfateb i 18c y pen o'r boblogaeth.

Yn ei ddogfen ymgynghorol, roedd yr Awdurdod Tân ac Achub yn cynnig pedwar amcan ar gyfer 2016/17 a thu hwnt:
Amcan 1: I barhau â'i waith atal i gadw pobl yn ddiogel rhag tân yn eu cartrefi - byddai hyn yn cael ei ariannu gan grantiau Lywodraeth Cymru (LlC) sydd ar gael yn benodol ar gyfer y math hwn o waith
Amcan 2: gweithio'n galed i wneud y gyllideb fynd ymhellach fel na fyddai'n rhaid gofyn i gynghorau sir am unrhyw gyfraniadau uwch - byddai hyn yn golygu y byddai'r Awdurdod yn rhewi ei gyllideb am y 3 blynedd nesaf. Tra'n gwneud hyn, byddai'n gweithio ar y cyd â gwasanaethau cyhoeddus yn yr ardal gyda'r bwriad o ddefnyddio'r adnoddau sydd ar gael i wireddu'r manteision gorau posibl i bawb dan sylw.
Amcan 3: Yn parhau i amddiffyn pob cymuned trwy well cynllunio h.y. cyfateb systemau criwio ac argaeledd criwiau er mwyn darparu'r taeniad gorau posibl o wasanaethau ar gyfer yr ardal gyfan
Amcan 4: ymchwilio i'r posibilrwydd o wneud mwy o bethau ar gyfer cymunedau h.y. cyd-ymateb gyda'r Gwasanaeth Ambiwlans a chefnogi mentrau diogelwch personol a gweithio gyda gwasanaethau cyhoeddus eraill.

Chwaraewyd fideo byr i'r aelodau i ddangos sut y gellid defnyddio data gyda'r bwriad o wella cynllunio gwasanaethau a darpariaeth ar gyfer y dyfodol. Byddai darpar fodelau gwasanaeth posibl yn cael eu datblygu gan ddefnyddio fformiwla wedi'i hen sefydlu a ddefnyddir gan nifer o Awdurdodau Tân ac Achub gwledig a chan ystyried Mynegai Amddifadedd Lluosog Cymru (MALlC). Amlygodd defnyddio'r fformiwla hon fod yna ardaloedd ar draws Gogledd Cymru a fyddai angen sicrwydd o wasanaeth tân ac achub ar adegau penodol o'r dydd.

Gan ymateb i gwestiynau’r aelodau, dywedodd y swyddogion Awdurdod Tân ac Achub:

- roedd yn ofynnol i'r Gwasanaeth yn ôl y gyfraith i ymateb i ddamweiniau traffig ar y ffyrdd;
- Nid yw achub o ddŵr yn ofyniad statudol ar hyn o bryd, serch hynny oherwydd nifer y digwyddiadau llifogydd yng Ngogledd Cymru dros y blynyddoedd diwethaf mae'r Awdurdod wedi penderfynu parhau gyda darparu'r gwasanaeth hwn;
- Roedd recriwtio diffoddwyr tân rhan amser wedi bod yn anodd dros ben, yn enwedig mewn rhai ardaloedd. Roedd hon yn broblem gyffredin ymysg gwasanaethau tân ac achub yng nghefn gwlad. Ar gyfartaledd roedd trosiant blynyddol o 10% o Staff Dyletswydd Rhan Amser (RDS) yng Ngogledd Cymru. Roedd hon yn gyfradd trosiant llawer uwch nag ar gyfer Diffoddwyr Tân Amser Llawn (WTF). Roedd amryw o resymau dros hyn, hy yr amrywiaeth o sgiliau y mae angen eu meistroli, gofynion ymrwymiad amser a phroblemau wrth gyfuno ymrwymiadau diffodd tân â dyletswyddau proffesiynol a theuluol;
- Roedd profion mynediad a ffitrwydd ar gyfer diffoddwyr tân WTF ac RDS yn union yr un fath;
- tra bo nifer y diffoddwyr tân yn yr ardal wedi gostwng, nid oedd unrhyw WTFs wedi cael eu diswyddo fel rhan o'r broses effeithlonrwydd, serch hynny, roedd staff yn awr yn gweithio yn fwy hyblyg;
- Roedd ymagwedd staffio newydd mwy peripatetig wedi cael ei mabwysiadu er mwyn sicrhau bod gan y Gwasanaeth ddigon o ddarpariaeth ar gyfer yr ardal gyfan bob amser;
- Roedd y Gwasanaeth wedi ymateb i’r holl alwadau brys a dderbyniwyd;

Aeth Swyddogion yr Awdurdod Tân ac Achub ati i:

- Amlinellu’r broses a ddilynwyd i olrhain cerbydau i ddigwyddiadau ac mae'r gwaith sy'n mynd rhagddo ar sail Cymru-gyfan i ddylunio peiriannau tân oddi ar y ffordd addas a allai gario symiau digonol o ddŵr;
- cadarnhau oherwydd y costau sy'n gysylltiedig â hyfforddi diffoddwyr tân RDS, byddai’r Awdurdod, wrth eu recriwtio, yn sefydlu a fyddai unigolion sydd â diddordeb ar gael i'r Awdurdod pan fyddai’r Gwasanaeth eu hangen;
- Hysbysu’r aelodau o'r gofynion ymrwymiad amser a phellter o orsafoedd tân ar gyfer staff RDS;
- hysbysu am y niferoedd criwio optimwm a diogel i beiriannau tân;
- Cadarnhau y byddai 7 gorsaf dân, yn gweithredu amrywiaeth o systemau dyletswydd, erbyn canol mis Rhagfyr 2015 yn dechrau cynllun peilot cyd-ymateb 6 mis gyda'r Gwasanaeth Ambiwlans. Roedd hyn yn rhan o gynllun peilot ledled y DU a fyddai'n cael ei defnyddio i hysbysu darpariaeth gwasanaeth yn y dyfodol;
- Ddweud bod trafodaethau a gwaith cwmpasu ar y gweill gyda Heddlu Gogledd Cymru ar gyfleoedd cydweithio 'gwasanaethau golau glas' posibl eraill. Mae'r Gwasanaeth Tân ac Achub a'r Heddlu yng Ngogledd Cymru wedi meddiannu Canolfan Reoli ar y cyd am rai blynyddoedd, ac felly roedd cyfleoedd i weithio gyda'i gilydd er lles y trigolion.

Pwysleisiodd Cadeirydd yr Awdurdod Tân ac Achub yr angen i bob cynghorydd sir weithredu fel 'llygaid a chlustiau' ar gyfer eu cymunedau a thynnu sylw'r Gwasanaeth Tân ac Achub am unrhyw unigolion o fewn eu wardiau a chymunedau a allai fod mewn perygl o niwed gan dân neu beryglon eraill, gan y byddai hyn yn galluogi'r Gwasanaeth i ymgymryd â gwaith rhagweithiol gyda golwg ar gadw'r unigolion hynny yn ddiogel. Tynnwyd sylw aelodau a swyddogion awdurdodau lleol at eitemau fel pecynnau gwely gwrthdan a oedd ar gael oddi wrth y Gwasanaeth gyda'r bwriad o gadw ysmygwyr a oedd yn gaeth i'w gwelyau yn ddiogel rhag tân. Ymgymerodd swyddogion i dynnu'r rhain ac adnoddau eraill sydd ar gael gan y Gwasanaeth Tân ac Achub i sylw'r Gwasanaeth Un Pwynt Mynediad (SPOA).

Ymgymerodd swyddogion i ddefnyddio tudalennau cyfryngau cymdeithasol y Cyngor ar gyfer y diben o dynnu sylw trigolion i'r ymarferiad ymgynghori a gofyn iddynt anfon eu sylwadau i'r Awdurdod erbyn 11 Rhagfyr 2015. Aethant hefyd ati i ddosbarthu'r 'Ystadegau Digwyddiadau Swyddfa' a ddarperir i'r Pwyllgor i aelodau'r Pwyllgor.

Ar ddiwedd y drafodaeth:

PENDERFYNWYD *cefnogi'r amcanion a nodir yn y ddogfen ymgynghori 'Eich Gwasanaethau, Eich Dewisiadau' i gynnal gwasanaethau, tân ac achub fforddiadwy rhagorol yng Ngogledd Cymru yn 2016-17 a thu hwnt gan bwysleisio'r angen i sicrhau cyflenwad diogel digonol ar gyfer ardaloedd gwledig yn ogystal ag ardaloedd trefol.*

Ar y pwynt hwn (10.30 a.m.) cafwyd egwyl o 15 munud.

Ailddechreuodd y cyfarfod am 10.45 a.m.

6 ADRODDIAD BLYNYDDOL AR AMDDIFFYN OEDOLION 2014/2015

Cyflwynodd y Pennaeth Gwasanaethau Cefnogaeth Gymunedol yr Adroddiad Blynyddol ar Amddiffyn Oedolion 2014/2015 (a ddosbarthwyd yn flaenorol) i ddarparu trosolwg i'r Aelodau o'r trefniadau ac arferion diogelu ac amddiffyn oedolion yn lleol.

Dywedodd y Pennaeth Gwasanaethau Cefnogaeth Gymunedol wrth y Pwyllgor ei bod yn ofynnol i'r Cyngor yn ôl statud i adrodd yn flynyddol ar Amddiffyn Oedolion Diamddiffyn (POVA). Soniodd hefyd: -

- mai dim ond un Dangosydd Perfformiad cenedlaethol (DP) sy'n ymwneud ag amddiffyn oedolion ar hyn o bryd. Fodd bynnag, byddai'r Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Lles (Cymru) 2014, pan ddaw i rym ym mis Ebrill 2016, yn rhoi sail statudol i amddiffyn oedolion, yn debyg i'r hyn a roddir i amddiffyn plant ar hyn o bryd. Byddai ei roi ar waith hefyd yn golygu DP ychwanegol ym maes amddiffyn oedolion;
- Am y goblygiadau i'r Cyngor o'r Dyfarniad Goruchaf Lys Trefniadau Diogelu rhag Colli Rhyddid (DoLS) a'r nifer cynyddol o geisiadau awdurdodiad safonol a dderbyniwyd o ganlyniad i'r Dyfarniad;

- bod yr Arolygiaeth Gofal a Gwasanaethau Cymdeithasol Cymru (AGGCC) yn ei Adroddiad Gwerthuso Perfformiad Blynyddol ar Wasanaethau Gofal Cymdeithasol y Cyngor ar gyfer 2014/15 wedi nodi POVA fel maes i'w wella. Roedd y Cyngor wedi nodi pedair ardal o fewn y maes amddiffyn oedolion a oedd angen cael eu cryfhau, roedd y rhain wedi'u nodi ym mharagraff 4.15 o'r adroddiad. Roedd Arolygwyr AGGCC wedi cael eu briffio ar y meysydd hyn ac yn ymddangos i fod yn fodlon ar gynlluniau'r Cyngor ar gyfer gwella;
- roedd angen rhywfaint o hyfforddiant pellach i Reolwyr Arweiniol Dynodedig (RhBD) er mwyn magu eu hyder wrth gadeirio cyfarfodydd a oedd yn cynnwys gweithwyr gofal iechyd proffesiynol.

Codwyd y materion canlynol gan yr Aelodau:-

- yr anawsterau a gafwyd gan y rhai yn y proffesiynau nyrsio a gofal oherwydd bod y cyfreithiau sy'n ymwneud â nyrsio a gofal yn cael eu newid yn rheolaidd;
- yr angen am gartrefi preswyl / gofal i ystyried cofrestru deuol oherwydd y galw cynyddol am wasanaethau gofal iechyd meddwl yr henoed. Byddai cael cartrefi gyda chofrestriad deuol, fel cartrefi gofal preswyl a gofal nyrsio, wedyn yn sicrhau na fyddai preswylwyr yn destun straen a chynnwrf wrth i'w hanghenion gynyddu fel na fyddai'n rhaid iddynt symud o un cartref i'r llall er mwyn diwallu eu hanghenion cynyddol;
- yr angen am ddull a arweinir gan y gymuned i ofalu am yr henoed a'r diamddiffyn a'r defnydd posibl o gyfleusterau'r Cyngor, megis llyfrgelloedd, ar gyfer unigolion hŷn, diamddiffyn neu unig i gwrdd â phobl eraill;
- yr angen i aelodau wardiau fod yn wyliadwrus mewn perthynas â cham-drin posib o bobl oedrannus neu ddiamddiffyn yn y gymuned.

Wrth ymateb i gwestiynau'r swyddogion, gwnaeth Aelodau:

- fanylu ar y broses, fel y nodir gan y gyfraith, yr oedd yn rhaid ei dilyn, wrth ddelio â cheisiadau caniatâd safonol o dan y dyfarniad DoLS a chadarnhawyd nad oedd costau pob asesiad DoLS i'w cwrdd gan yr awdurdod lleol;
- Bwysleisio'r pwysau a wynebir gan wasanaethau gofal cymdeithasol oherwydd ceisiadau DoLS, o ran arian ac adnoddau - oherwydd bod yn rhaid i'r Gwasanaeth ddelio â cheisiadau cyfredol ac ôl-weithredol, ac ar yr un pryd gorfod ymgodymu â thoriadau yn y gyllideb. Nid yw'r broblem yn unigryw i Sir Ddinbych ac yn ddiweddar gofynnwyd i Gomisiwn y Gyfraith archwilio'r problemau a'r pwysau a achosir. Roedd eu hadroddiad i fod i gael ei gyhoeddi yn gynnar yn 2016;
- cynghorwyd bod angen cynyddol am ofal dementia, tra bod y galw am ofal preswyl yn lleihau;
- Pwysleisiwyd y gallai ymchwiliadau POVA olygu profiadau gofidus i bawb, yn enwedig pan oedd yr honiadau a wnaed yn ffug;
- Cadarnhawyd, er bod y nifer o honiadau cam-drin yn cynyddu ar draws y wlad, achos hyn oedd cynyddu ymwybyddiaeth a arweiniodd at ddigwyddiadau mwy honedig yn cael eu hadrodd.

Cyn diwedd y drafodaeth, gofynnodd Aelodau'r Pwyllgor bod cyflwyniad ar "Unigrwydd a'i Oblygiadau" yn cael ei gyflwyno i sesiwn Briffio’r Cyngor yn y dyfodol.

Gyda golwg ar sicrhau bod y risgiau a nodwyd gan AGGCC yn ymwneud â POVA yn cael sylw, a bod y Cyngor yn ymwybodol o'r mathau o gam-drin honedig a'r lleoliadau lle maent wedi digwydd, penderfynodd y Pwyllgor: -.

PENDERFYNWYD:-

a) Yn amodol ar y sylwadau uchod, dderbyn yr Adroddiad Blynyddol ar Amddiffyn Oedolion 2014/2015;
b) Ddau'n derbyn ac yn rhoi sylwadau ar yr adroddiad a chydnabod natur bwysig ymagwedd gorfforaethol at Amddiffyn Oedolion a chyfrifoldeb y Cyngor i weld hyn fel maes blaenoriaeth allweddol ac i’w osod ochr yn ochr â'r ymrwymiad a'r arwyddocâd a roddwyd gan Sir Ddinbych i Amddiffyn Plant; a
c) Bod adroddiad yn cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor yn ei gyfarfod ym mis Chwefror 2016 yn manylu ar nifer o ymchwiliadau Amddiffyn Oedolion Diamddiffyn a wnaed mewn perthynas â gwahanol leoliadau a mathau o wasanaethau, y mathau o gam-drin honedig a brofwyd, y mesurau a gymerwyd i fynd i'r afael â honiadau profedig ac i leihau risgiau i unigolion eraill yn ogystal ag i'r Cyngor ei hun.

7 RHAGLEN WAITH ARCHWILIO

Roedd copi o adroddiad gan y Cydlynydd Archwilio a oedd yn gofyn i'r Pwyllgor adolygu a chytuno ar ei Raglen Gwaith i’r Dyfodol ac a oedd yn rhoi diweddariad ar faterion perthnasol, wedi'i ddosbarthu gyda'r papurau ar gyfer y cyfarfod.

Roedd copi o ‘ffurflen ar gyfer cynigion Aelodau’ wedi ei chynnwys yn Atodiad 2, roedd Rhaglen Gwaith i’r Dyfodol y Cabinet wedi’i chynnwys yn Atodiad 3 ac roedd tabl yn rhoi crynodeb o benderfyniadau diweddar y Pwyllgor a’r cynnydd a wnaed o ran eu gweithrediad wedi ei gynnwys yn Atodiad 4 a rhestr o gynrychiolwyr Archwilio ar Grwpiau Herio Gwasanaeth 2015/2016 wedi’i gynnwys yn Atodiad 5.

Rhoddodd y Pwyllgor ystyriaeth i’w Raglen Gwaith i'r Dyfodol ar gyfer cyfarfodydd y dyfodol, a chytunwyd ar y newidiadau a’r ychwanegiadau canlynol:-

Cytunodd yr Aelodau y byddai ymweliad â'r Siop Un Stop newydd yn Y Rhyl yn fanteisiol ar ryw adeg yn y dyfodol.

<u>25 Chwefror, 2016:</u> Amddiffyn Oedolion Diamddiffyn - Adroddiad diweddaru, yn rhoi manylion nifer yr ymchwiliadau POVA a wnaed o ran y gwahanol leoliadau a mathau o wasanaethau, y mathau o gam-drin honedig a brofwyd, y mesurau a gymerwyd i fynd i'r afael â honiadau profedig ac i leihau risgiau i unigolion eraill yn ogystal ag i'r Cyngor ei hun.

Cyfarfod y Dyfodol 2016: Byddai'r adroddiad HASCAS ar Tawelfan ar gael yng ngwanwyn 2016. Pan fydd yr adroddiad wedi'i gyhoeddi, byddai'n cael ei gyflwyno i'r Pwyllgor.

Roedd dau le gwag ar y Rhestr Grŵp Herio Gwasanaethau. Cytunwyd bod:

(i) Martyn Holland yn cynrychioli Archwilio Partneriaethau ar y Gwasanaethau Addysg, a

(ii) Jeanette Chamberlain Jones yn cynrychioli Archwilio Partneriaethau ar y Gwasanaethau Priffyrdd ac Amgylcheddol.

8 ADBORTH GAN GYNRYCHIOLWYR Y PWYLLGOR

Dim.

Bydd y cyfarfod Archwilio Partneriaethau nesaf yn cael ei gynnal ar 14 Ionawr 2016

Daeth y cyfarfod i ben am 11.45 a.m.